

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

NORGE

DET EUROPEISKE ÅRET
FOR BEKJEMPELSE AV FATTIGDOM OG SOSIAL EKSKLUSJON
2010

NASJONALT PROGRAM

INNLEDNING

EU har utpekt 2010 til det europeiske året for bekjempelse av fattigdom og sosial eksklusjon (det europeiske året).

Stortinget ga 18. juni 2009 sitt samtykke til at Norge deltar i det europeiske året, jf. St.prp. nr. 69 (2008-2009)ⁱ og Innst. S. nr. 340 (2008-2009)ⁱⁱ. EØS-komiteen sluttet seg til EØS/EFTA-statenes deltakelse i møte 3. juli 2009ⁱⁱⁱ.

De overordnede målene og retningslinjene for det europeiske året 2010 er^{iv}:

Anerkjennelse av rettigheter - å anerkjenne at personer som lever i fattigdom og som er sosialt ekskluderte har en grunnleggende rett til å leve et verdig liv og ta del i samfunnet fullt ut. Det europeiske året skal gjøre allmennheten mer bevisst om situasjonen til personer som lever i fattigdom, og spesielt særlige utsatte grupper, og medvirke til at disse får tilgang til sosiale, økonomiske og kulturelle rettigheter, tilstrekkelige ressurser og tjenester av høy kvalitet. Det europeiske året skal også bidra til å bekjempe stereotyper og stigmatisering.

Felles ansvar og deltakelse - øke samfunnets deltakelse i politikk og tiltak for sosial inkludering, med vekt på både det kollektive og individuelle ansvaret i kampen mot fattigdom og sosial eksklusjon, og med vekt på å fremme og støtte frivillig arbeid. Det europeiske året skal fremme medvirkning fra offentlige og private aktører, blant annet gjennom aktiv bruk av partnerskap. Dette skal gi økt bevissthet og engasjement, og gjøre det mulig for alle borgere å medvirke, særlig personer som har erfart fattigdom.

Inkludering - å fremme et mer solidarisk samfunn ved å gjøre allmennheten mer bevisst om at et samfunn uten fattigdom, med rettferdig fordeling og der ingen er marginalisert gagnar alle. Det europeiske året skal fremme et samfunn som opprettholder og utvikler livskvalitet, inkludert kvalitet i utdanning og sysselsetting, velferd, også barns velferd, og like muligheter for alle. Det europeiske året skal også bidra til en bærekraftig utvikling og solidaritet mellom og innenfor generasjonene og politisk samsvar med innsatsen til EU globalt.

Forpliktelse og konkret handling - å fornye det politiske engasjementet til EU og medlemsstatene til å ha en avgjørende betydning for utryddelsen av fattigdom og sosial eksklusjon, og å fremme engasjement og tiltak på alle styringsnivåer. Med utgangspunkt i den åpne koordineringsmetoden innenfor områdene sosial trygghet og sosial inkludering skal det europeiske året styrke det politiske engasjementet og fokusere den politiske oppmerksomheten og mobilisere alle parter i arbeidet for å forebygge og bekjempe fattigdom og sosial eksklusjon, og styrke tiltakene til medlemsstatene og den europeiske unionen på dette området.

I følge EU-kommisjonens strategiske rammedokument om prioriteringer og retningslinjer for det europeiske året^{iv} skal deltakerlandene utarbeide et nasjonalt program. Det nasjonale programmet skal angi prioriteringer for gjennomføringen av det europeiske året, og tiltak og aktiviteter under året.

1. NASJONAL KONTEKST

1.1. Nasjonale utfordringer

Flertallet i den norske befolkningen har høy levestandard og gode levekår, og inntektsfordelingen er jevnere enn i mange andre land. Inntektsulikheten har økt i årene etter 1990, men er fortsatt lav i internasjonal sammenheng. Alle deler av befolkningen har nytt godt av inntekts- og velstandsutviklingen, men et lite mindretall har blitt hengende etter. Arbeidsledigheten er lav (3 pst., juli 2009) og yrkesdeltakelsen er høy (73,6 pst. av befolkningen i yrkesaktiv alder (15-74 år) deltok i arbeidsstyrken i 2. kvartal 2009). Mange i yrkesaktiv alder står imidlertid utenfor eller i utkanten av arbeidsmarkedet; ca. 25 pst. av den yrkesaktive befolkningen mottar helserelaterte stønader inkludert uføreytelser.

En liten andel av befolkningen har langvarig lav inntekt. I treårsperioden 2005-2007 hadde 3,0 prosent av befolkningen vedvarende lavinntekt målt ved 50 pst. av medianinntekten (OECD-ekvivalensskala). Dette tilsvarer om lag 132 000 personer. Målt ved 60 pst. av medianinntekten (EU-ekvivalensskala) var 8,1 pst. registrert med vedvarende lavinntekt i treårsperioden 2005-2007. Dette tilsvarer om lag 350 000 personer. Langvarig lav inntekt har nær sammenheng mellom manglende eller sporadisk tilknytning til arbeidslivet.

Fattigdom i Norge i dag rammer ikke hele, lett identifiserbare sosiale grupper, men enkeltpersoner innenfor et bredt spekter av grupper. I enkelte grupper er det en overrepresentasjon av personer med svært lav inntekt i forhold til den andelen disse utgjør av befolkningen som helhet. Dette gjelder blant annet unge enslige, enslige forsørgere, par med små barn og familier med tre eller flere barn, innvandrere, langtidsledige, langtidssyke og langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp. Enkelte har sammensatte og langvarige levekårsproblemer. Dette gjelder blant annet bostedsløse, tungt belastede rusmiddelavhengige, innsatte i fengsler, prostituerte, langtidsmottakere av sosialhjelp og enkelte andre.

De aller fleste barn og unge i Norge har gode oppvekstvilkår og vokser opp under gode økonomiske kår. I treårsperioden 2005-2007 levde likevel 4,7 pst. av alle barn under 18 år, om lag 45 000 barn, i husholdninger med vedvarende lavinntekt målt ved 50 pst. av medianinntekten (OECD-ekvivalensskala). Tilsvarende andel ved 60 pst. av medianinntekten (EU-ekvivalensskala) var 7,3 pst., om lag 70 000 barn. Antallet barn som lever i husholdninger med lavinntekt har økt i de senere år. Barn som har foreldre med lav utdanning eller svak tilknytning til arbeidslivet, barn med innvandrerbakgrunn, barn som bor med enslig forsørger og barn i familier med mange søsken er særlig utsatt. En av tre unge fullfører ikke videregående opplæring. Mange står utenfor opplæring og arbeidsliv, og befinner seg i risikosoner knyttet til rus- og problematferd.

Sammenlignet med andre land er forekomsten av fattigdom i Norge begrenset, men arten og kompleksiteten gjør den utfordrende å løse.

1.2. Nasjonale mål og strategier

Regjeringen har som mål å bekjempe fattigdom og utjevne økonomiske og sosiale forskjeller. Regjeringen ønsker å skape et inkluderende samfunn som omfatter alle. Dette krever en bred og langsiktig innsats. Sentrale elementer i denne innsatsen er:

- En økonomisk politikk som legger til rette for høy sysselsetting, stabil økonomisk vekst og bærekraftige velferdsordninger.
- Videreutvikling av den nordiske velferdsmodellen.
- Et bredt forebyggende perspektiv.
- Målrettede tiltak mot fattigdom.

Regjeringen kombinerer et bredt forebyggende perspektiv med innsats som kan bidra til å redusere fattigdom og bedre situasjonen for de som er rammet. Regjeringen la sammen med statsbudsjettet for 2007 fram en handlingsplan mot fattigdom^v. Handlingsplan mot fattigdom inngår i en samlet politikk for sosial utjevning, inkludering og fattigdomsbekjempelse.

Hovedinnsatsområdene i handlingsplan mot fattigdom er:

- Tiltak for at alle skal gis muligheter til å komme i arbeid.
- Tiltak for at alle barn og unge skal kunne delta og utvikle seg.
- Tiltak for å bedre levekårene for de vanskeligst stilte.

Det er siden 2002 iverksatt en særlig satsing på målrettede tiltak mot fattigdom. Publikasjonen Handlingsplan mot fattigdom – status 2008 og styrket innsats 2009. Vedlegg til St.prp. nr. 1 (2008-2009) – statsbudsjettet 2009^{vi, vii} gir en oversikt over den særlige satsingen på målrettede tiltak mot fattigdom.

Målsettinger for det europeiske året 2010 i Norge er å:

- Spre kunnskap og bevissthet om fattigdom og sosial eksklusjon i Norge overfor et bredere publikum.
- Gi en stemme i det offentlige rom til personer som er utsatt for fattigdom og deres organisasjoner.
- Ta i bruk nye virkemidler og arenaer i arbeidet mot fattigdom.

Følgende temaområder vil bli fokusert særskilt under det europeiske året i Norge:

1. Lokale strategier og partnerskap for aktiv inkludering og fattigdomsbekjempelse - kvalifiseringsprogram som virkemiddel.
2. Utsatte unge - overgang til voksenliv.
3. Frivillige organisasjoner som arena for deltakelse og inkludering.

1.3. Organisering

Arbeids- og inkluderingsdepartementet¹ koordinerer Regjeringens innsats mot fattigdom. Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil være nasjonal gjennomføringsinstans og ha et overordnet ansvar for å koordinere deltakelsen i det europeiske året.

Arbeids- og velferdsdirektoratet vil bistå departementet med gjennomføring av aktiviteter under det europeiske året, herunder utlysning og forvaltning av tilskuddsmidler.

Det etableres en styringsgruppe med deltakelse fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Arbeids- og velferdsdirektoratet, berørte fagdepartementer og representanter for organisasjonene for sosialt og økonomisk vanskeligstilte.

Det tilsettes en nasjonal koordinator i halv stilling for å bistå departementet og direktoratet i gjennomføringen av det europeiske året.

2. DET NASJONALE PROGRAMMET inkludert KOMMUNIKASJONSSTRATEGI

2.1. Aktiviteter under det europeiske året

Det europeiske året i Norge vil bestå både i deltakelse i fellesskapsaktiviteter i regi av Kommisjonen og nasjonale aktiviteter.

Kommisjonen har planlagt følgende fellesskapsaktiviteter for det europeiske året: en journalistkonferanse (29. oktober 2009), en journalistkonkurrans, en åpningskonferanse (21. januar 2010), en kunstkonkurrans, en fokusuke våren (mai) 2010 og en fokusuke høsten (oktober) 2010 og en avslutningskonferanse (desember 2010).

Norge vil ha en parallell gjennomføring nasjonalt av følgende aktiviteter i regi av Kommisjonen:

- åpningskonferanse
- en fokusuke på våren
- en fokusuke på høsten
- avslutningskonferanse.

Norge vil legge til rette for deltakelse i følgende fellesskapsaktiviteter i EU-regi:

- journalistkonferansen
- åpningskonferansen
- avslutningskonferansen.

Åpningskonferanse – lansering av det europeiske året 2010 i Norge (februar/mars 2010)

Tema: Kunnskapsstatus i den norske og nordiske forskningen om fattigdom.

Formålet med konferansen vil være å formidle forskningsresultater om fattigdommens årsaker og dynamikk i land av vår type, om situasjonen for de gruppene som er mest utsatt og kunnskap om effektene av ulike tiltak og virkemidler fra forskning og evalueringer. Det er

---

¹ Fra 1. januar 2010: Arbeidsdepartementet.

ønskelig å bringe inn og synliggjøre brukerperspektivet og erfaringsbasert kunnskap sammen med forskningen.

Fokusuke på våren (mai 2010)

Diverse aktiviteter i løpet av uken;

- Nasjonalt forum med tema: Hva er fattigdom i rike Norge? Formålet med forumet vil være å løfte fram og synliggjøre brukerperspektivet og erfaringsbasert kunnskap sammen med andre perspektiver på fattigdom og sosial eksklusjon. I tillegg til innspill fra forsknings-, politikk- og forvaltningsmiljøer og frivillig sektor, er det ønskelig å bringe inn andre perspektiver på fattigdom i et velferdssamfunn (for eksempel et menneskerettighetsperspektiv, et barneperspektiv, et forbruksperspektiv, et miljøperspektiv mv.) Det er ønskelig å bringe inn nye fagdisipliner, for eksempel filosofi, og nye miljøer, for eksempel politiske tankesmier/tenketanker.
- Regionale/lokale seminarer ("Peer Reviews") - gjensidig læring, utveksling av erfaringer og løfte fram gode eksempler regionalt/lokalt. Temaområde 1: Lokale strategier og partnerskap for aktiv inkludering og fattigdomsbekjempelse – kvalifiseringsprogram som virkemiddel. Det er ønskelig at kommuner er vertskap for seminarer om lokale strategier og partnerskap – kvalifiseringsprogram
- Prisutdeling - løfte fram gode eksempler. Prisutdeling til en kommune/kommuner som arbeider godt tverretattlig og i partnerskap om kvalifiseringsprogrammet.
- Lansering av en nettbasert kampanje rettet mot barn og unge i alderen 14 -17 år: "Utsatte unge - overgang til voksenliv".
- Diverse andre aktiviteter².

Fokusuke på høsten (30. august - 5. september 2010)

Diverse aktiviteter i løpet av uken;

- Regionale/lokale seminarer ("Peer Reviews") for gjensidig læring, utveksling av erfaringer og løfte fram gode eksempler regionalt/lokalt, temaområde 2 Utsatte unge - overgang til voksenliv og temaområde 3: Frivillige organisasjoner som arena for deltakelse og inkludering. Det er ønskelig at frivillige organisasjoner og Batteriet i Oslo og de lokale Batteriene i Bergen, Trondheim, Bodø og Kristiansand har en sentral rolle i organisering av seminarene om frivillige organisasjoner som arena for deltakelse og inkludering.
- Prisutdeling - løfte fram gode eksempler. Prisutdeling til kommuner/fylkeskommuner som arbeider godt tverretattlig og i partnerskap overfor utsatte unge.
- Prisutdeling - løfte fram gode eksempler. Prisutdeling til frivillige organisasjoner/aktører som arbeider aktivt og godt med å forebygge og bekjempe fattigdom og inkludere sosialt og økonomisk vanskeligstilte.
- En dagskampanje som regionalt og lokalt setter fokus på frivillige organisasjoner/frivillig aktivitet som arena for inkludering og deltakelse.
- En kampanje overfor ansatte i arbeids- og velferdsforvaltningen/lokale NAV-kontor for å øke kunnskap og bevissthet om fattigdom og sosial eksklusjon.
- Fattigdomshøring i regi av frivillige organisasjoner. Dialogmøter mellom ungdom med etnisk norsk bakgrunn og ungdom med innvandrerbakgrunn for å øke kunnskap og gjensidig forståelse.
- Informasjonstiltak om organisasjoner og nettverk for sosialt og økonomisk vanskeligstilte.
- Diverse andre aktiviteter².

---

² Andre aktiviteter som foreslås på bakgrunn av utlysning av tilskuddsmidler og/eller på bakgrunn av ideer som tilkommer og virkeliggjøres under den videre planlegging og gjennomføring av året.

Avslutningsarrangement (desember 2010)

Tema: Det europeiske året 2010. Hva har vi oppnådd og hvor går vi herfra? Synliggjøre felles forpliktelse og felles ansvar for alle aktører i arbeidet mot fattigdom og sosial eksklusjon.

2.2. Kommunikasjonsstrategi

Det legges vekt på å arbeide aktivt med kommunikasjon og formidling knyttet til aktivitetene under det europeiske året, bl.a. utarbeidelse av budskapsplattformer, informasjonsmateriell, pressefrokoster, kronikker, medieutspill i dagspressen mv. Media og journalister er viktige aktører i gjennomføringen av det europeiske året.

Kommisjonen har engasjert flere eksterne firmaer til å forberede og gjennomføre en felles europeisk kommunikasjonskampanje. Denne omfatter bl.a. kampanjemateriell (informasjonsfolder, brosjyrer, videoer, plakater). Kampanjematerialet kan benyttes i gjennomføringen av det europeiske året også i Norge. To kommunikasjonsmedarbeidere vil assistere deltakerlandene. I Norge er Geelmuyden.Kiese utpekt som samarbeidspart. Det er pekt ut journalister til Kommisjonens nettverk/database over journalister for det europeiske året. Disse vil bl.a. delta på journalistkonferansen om media og fattigdom 29. oktober 2009.

Deltakerlandene er oppfordret til å peke ut inntil ti ambassadører som kan fronte det europeiske året nasjonalt. Ambassadørene kan være personer som selv har opplevd fattigdom, kjente personer med et sosialt engasjement og/eller ildsjeler/foregangspersoner i arbeidet mot fattigdom og for sosial inkludering.

Som et ledd i innsatsområdet ”Utsatte unge - overgang til voksenliv” etableres det en nettbasert kampanje. Målgruppen skal være barn og unge i alderen 14 til 17 år. En hovedmålsetting er at kampanjen skal bidra til refleksjon og diskusjon om fattigdom og bidra til å forebygge frafall i skolen og videregående opplæring. Kampanjen skal peke på dilemmaer, utfordringer, sammenhenger og konsekvenser. Det tas sikte på å samarbeide med undervisningsmyndighetene, og supplere nettsidene med undervisningsmateriell som kan benyttes i skolen.

Det vil bli gjennomført en spørreundersøkelse (omnibus) ved starten, underveis og etter avslutningen av det europeiske året 2010 for å få kunnskap om effekten av kommunikasjonsstrategien.

Det opprettes en nasjonal nettside for det europeiske året. Nettsiden vil inngå som en del av Arbeids- og inkluderingsdepartementets nettsider på regjeringens offisielle nettsted (regjeringen.no). Nettstedet skal bl.a. inneholde lenke til Kommisjonens nettsted for det europeiske året og lenker til nettsteder til organisasjoner og institusjoner som har en rolle i gjennomføringen av det europeiske året i Norge.

Det tas initiativ overfor NRK (Norsk Rikskringkasting) og rikspresse med siktemål på å få fokus på fattigdom i Norge gjennom 2010. Det vil være ønskelig å få sendt kortfilmer (utarbeidet av EU), produsert reportasjer/dokumentarer som forteller historier om enkeltpersoners veier inn og veier ut av fattigdom, redaksjonell omtale og innslag fra aktiviteter og arrangementer under året mv..

2.3. Integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet

Likestilling mellom kjønnene er et prioritert politikkområde for Regjeringen og har som mål å fremme like rettigheter og muligheter for menn og kvinner på alle samfunnsområder. Økonomisk selvstendighet, like muligheter til utdanning og til deltakelse i arbeidsmarkedet, delt ansvar for arbeids- og familieliv og lik fordeling av makt og innflytelse mellom kvinner og menn er avgjørende for å nå målet om et likestilt samfunn og for å bekjempe fattigdom og sosial eksklusjon. Likestillingsloven pålegger offentlige myndigheter å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling på alle samfunnsområder. Integrering av kjønns- og likestillingshensyn innebærer en synliggjøring og vurdering av de virkninger politiske beslutninger har for kvinner og menn. Kjønn- og likestillingsperspektivet skal ivaretas i aktiviteter under det europeiske året, både i organisering, planlegging og gjennomføring av aktiviteter.

2.4. Tilgjengelighet til aktiviteter

Aktiviteter under det europeiske året skal være åpne og tilgjengelige for alle, inkludert personer som er utsatt for fattigdom og personer med nedsatt funksjonsevne. Alle aktiviteter under året skal planlegges og gjennomføres i samarbeid med representanter for sosialt og økonomisk vanskeligstilte.

3. KONSULTASJON MED FRIVILLIG SEKTOR OG AKTØRER

3.1. Aktører som er konsultert

- Frivillige organisasjoner og representanter for sosialt og økonomisk vanskeligstilte, herunder:
  - Samarbeidsforum mot fattigdom, dvs. organisasjonene som deltar i kontaktutvalget mellom regjeringen og representanter for sosialt og økonomisk vanskeligstilte, herunder bl.a.:
    - Velferdsalliansen (EAPN Norway)³.
    - Landsforeningen Rettferd for taperne.
    - Foreningen Fattignorge.
    - KREM - Kreativt Mangfold i Arbeidslivet.
    - WayBack, Stiftelsen Livet etter Soning.
    - Bibi Amka⁴.
    - RIO - Rusmisbrukernes interesseorganisasjon.
    - Marborg Nord⁵.
  - Norges Røde Kors.

---

³ Velferdsalliansen (EAPN Norway) er et samarbeidsnettverk av organisasjoner, foreninger og aksjonsgrupper for økonomisk, sosialt, og rettslig vanskeligstilte grupper i Norge. Per (august 2008) er 25 medlemsorganisasjoner knyttet til nettverket. Velferdsalliansen er medlem av det europeiske nettverket European Anti Poverty Network (EAPN).

⁴ Bibi Amka betyr Kvinne Våkn Opp. Organisasjonens fokus er rettet mot å fremme og forsvare kvinner og barns rettigheter.

⁵ Marborg er en brukerorganisasjon for opiatavhengige som mottar legemiddelassistert rehabilitering.

- Batteriet, som sekretariat for Samarbeidsforum mot fattigdom. Batteriet er et landsdekkende ressurscenter for frivillige organisasjoner og selvhjelp i regi av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo.
- FFO - Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon - vil bli konsultert i det videre arbeid.
- Fellesorganisasjonen (FO) - Fagforbund for barnevernpedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsarbeidere.
- KS - Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon.
- NOVA - Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Sektordepartementer som samarbeider med Arbeids- og inkluderingsdepartementet om en helhetlig og tverrsektoriell innsats mot fattigdom:
  - Barne- og likestillingsdepartementet
  - Kommunal- og regionaldepartementet
  - Helse- og omsorgsdepartementet
  - Kunnskapsdepartementet
  - Justis- og politidepartementet
  - Kultur- og kirkedepartementet.
- Arbeids- og velferdsdirektoratet.

3.2. Konsultasjonsprosessen, resultater og oppfølging

Organisasjonene i Samarbeidsforum mot fattigdom, Norges Røde Kors, FO, KS og NOVA ble i møte 13. oktober 2009 presentert for mål og rammer for det europeiske året 2010, og temaområder og forslag til aktiviteter under det europeiske året i Norge. Organisasjonene ble i møtet og i skriftlige innspill i etterkant av møtet gitt anledning til å komme med synspunkter på temaområder og forslag til aktiviteter. Utkast til nasjonalt program er forelagt for aktørene. Aktiviteter i det nasjonale programmet bygger på innspill fra organisasjonene. Det har ikke vært mulig å innarbeide alle forslag, bl.a. på grunn av at den økonomiske rammen for aktiviteter under året er begrenset.

Berørte sektordepartementer ble i eget møte orientert om det europeiske året. Departementene ble i etterkant av møtet invitert til å gi skriftlige innspill til temaer og aktiviteter under året. Departementene er forelagt utkast til nasjonalt program.

Velferdsalliansen (EAPN Norway) og Samarbeidsforum mot fattigdom er sentrale samarbeidspartnere i gjennomføringen av det europeiske året. Velferdsalliansen (EAPN Norway) og Batteriet, som sekretariat for Samarbeidsforum mot fattigdom, vil inngå i nasjonal styringsgruppe for det europeiske året.

4. FORBEREDELSE FOR IMPLEMENTERING

4.1. Utlysninger, tildelingskriterier, utvelgelsesprosess, etc.

Fellesskapsmidlene vil bli administrert etter en såkalt indirekte sentralisert modell. Den nasjonale gjennomføringsinstansen vil få delegert myndighet fra Kommisjonen til å forvalte Norges andel av fellesskapsmidlene. Midlene skal i tråd med EUs finansielle regelverk lyses ut. Tilskuddsmidler til aktiviteter vil bli lyst ut gjennom kunngjøring. Utlysningen av tilskuddsmidler legges ut på aktuelle web-sider (bl.a. regjeringen.no, avdir.no, kommunenavet.no og batteriet.no). Utlysningen gjøres også kjent gjennom direkte henvendelse til aktuelle organisasjoner og miljøer.

Utvelgelsen av aktiviteter og tilskuddsmottakere vil bli foretatt på bakgrunn av et sett av tildelingskriterier. Tildelingskriteriene er:

- Aktiviteter som bidrar til å nå målsettinger for det europeiske året 2010 i Norge:
  - Spre kunnskap og bevissthet om fattigdom og sosial eksklusjon i Norge overfor et bredere publikum.
  - Gi en stemme i det offentlige rom til personer som er utsatt for fattigdom og deres organisasjoner.
  - Ta i bruk nye virkemidler og arenaer i arbeidet mot fattigdom.
- Aktiviteter som tar utgangspunkt i temaområder og aktiviteter i det nasjonale programmet.
- Aktiviteter som bidrar til å spre kunnskap om gode eksempler.
- Aktiviteter som bidrar til en arv og et positivt utkomme også etter år utløpet av 2010.
- Aktiviteter som er åpne og tilgjengelige for personer som er utsatt for fattigdom og sosial eksklusjon og personer med nedsatt funksjonsevne.
- Aktiviteter som integrerer kjønns- og likestillingsperspektivet, der relevant.
- Kost/nyttevurderinger.

Aktiviteter må være i tråd med EUs mål og retningslinjer for det europeiske året.

Det er ønskelig med 50 prosent egenfinansiering. Kravet om egenfinansiering kan fravikes.

Det skal sendes en samlet, koordinert søknad om EU-midler til Kommisjonen. Arbeids- og inkluderingsdepartementet som nasjonal gjennomføringsinstans lager utkast til innstilling om hvilke aktiviteter og søkere som skal tildeles økonomisk støtte. Utkast til innstilling forelegges og drøftes med styringsgruppen for det europeiske året, inkludert representanter for sosialt og økonomisk vanskeligstilte og berørte sektordepartementer.

Aktiviteter som er godkjent og finansiert med fellesskapsmidler kan benytte den offisielle logoen for det europeiske året. Arbeids- og inkluderingsdepartementet som nasjonal gjennomføringsinstans kan gi tillatelse til bruk av logoen for aktiviteter som ikke finansieres med fellesskapsmidler så fremt disse er i tråd med mål og retningslinjer for det europeiske året og nasjonale mål og strategier. Logoen for det europeiske året oversettes til norsk.

4.2. Foreløpig tidsplan

Oktober 2009:   Konsultasjon med frivillige organisasjoner og andre aktører om gjennomføringen av det europeiske året i Norge.
Andre møte i Kommisjonens konsultative komité.

- Konferanse om ”Social exclusion and the media”.
- November 2009: Nasjonalt program oversendes til Kommisjonen.
Utlysning av tilskuddsmidler.
Utvelgelse av aktiviteter for det europeiske året.
Forberede søknad om EU-midler.
10. desember 2009: Frist for søknad om EU-midler til Kommisjonen.
- Høsten 2009: Tilsetting av nasjonal koordinator.
21. januar 2010: Åpningskonferanse i EU-regi..
- Januar/februar 2010: Tildeling av EU-midler fra Kommisjonen.
- Februar/mars 2010: Nasjonalt åpningsarrangement.
- Mars/april 2010: Aktiviteter under det europeiske året starter.
Tredje møte i Kommisjonens konsultative komité.
- Mai 2010: Fokusuke med diverse aktiviteter.
- August/september 2010: Fokusuke med diverse aktiviteter.
- Desember 2010: Nasjonalt avslutningsarrangement.
Avslutningskonferanse i EU-regi..
Fjerde møte i Kommisjonens konsultative komité.
- 2011: Evaluering av og rapporter fra deltakerlandene om det europeiske året.
Femte møte i Kommisjonens konsultative komité.

5. FORELØPIG BUDSJETT

Det totale fellesskapsbudsjettet for det europeiske året er på 17 mill. euro hvorav 9 mill. euro vil bli stilt til disposisjon til aktiviteter i deltakerlandene. Det forutsettes minst 50 prosent medfinansiering fra deltakerlandene. Norges andel av fellesskapsmidlene utgjør 174 722 euro. Dette tilsvarer ca. 1,5 mill. kroner (valutakurs 1 euro ≈ 8,5 norske kroner). Med en nasjonal finansiering tilsvarende Norges andel av fellesskapsmidlene, er et foreløpig budsjettanslag for aktiviteter under det europeiske året på 3,0 mill. kroner. Den nasjonale medfinansieringen av aktiviteter håndteres innenfor vedtatte budsjetttrammer.

Foreløpig budsjettanslag for det europeiske året 2010 i Norge (som andel av totalbudsjettet på 3 mill. kroner):

- 1/6 Nasjonal koordinatorstilling
- 1/3 Konferanser, samlinger, regionale og lokale seminarer mv.
- 1/3 Kommunikasjonsrelaterte aktiviteter, herunder nettbasert kampanje rettet mot ungdom
- 1/6 Diverse aktiviteter.

Det europeiske året i Norge vil også omfatte tiltak og aktiviteter som allerede er igangsatt som en del av innsatsen mot fattigdom og som ikke krever særskilt finansiering.

6. OVERVÅKING OG EVALUERING

Kommisjonen vil organisere en løpende overvåking av både fellesskapsaktiviteter og nasjonale programmer.

Den nasjonale styringsgruppen for det europeiske året, inkludert representanter for sosialt og økonomisk vanskeligstilte, skal følge med på gjennomføringen av det europeiske året i Norge. Dette gjøres ved å delta i planleggingen og i gjennomføringen av aktiviteter.

Arbeids- og velferdsdirektoratet vil følge opp aktiviteter og tilskuddsmottakere i tråd med nasjonalt regelverk for økonomistyring i staten og EUs finansielle regelverk.

Det vil bli gjennomført en spørreundersøkelse (omnibus) ved starten, underveis og etter avslutningen av det europeiske året for å få informasjon om endringer i kunnskap og bevissthet om fattigdom og sosial eksklusjon i Norge.

Kommisjonen vil ta initiativ til en ekstern evaluering av det europeiske året som omfatter både EU-nivå og nasjonalt nivå (underveisevaluering i 2010 og sluttevaluering medio 2011). Arbeids- og inkluderingsdepartementet skal som nasjonal gjennomføringsinstans samarbeide med evaluator og skaffe til veie forespurt informasjon.

Både Kommisjonen og deltakerlandene skal utarbeide sluttrapporter om gjennomføringen av det europeiske året.

ⁱ St.prp. nr. 69 (2008-2009) om samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av europaparlaments- og rådsbeslutning 1098/2008/EF om det europeiske året for bekjempelse av fattigdom og sosial eksklusjon (2010).

ⁱⁱ Innst. S. nr. 340 (2008-2009). Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av europaparlaments- og rådsbeslutning 1098/2008/EF om det europeiske året for bekjempelse av fattigdom og sosial eksklusjon (2010).

ⁱⁱⁱ Decision of the EEA Joint Committee no. 92/2009 of 3 July 2009.

^{iv} European Year for combating poverty and social exclusion (2010) – Strategic Framework Document – Priorities and guidelines for 2010 European Year activities. European Commission, Brussels, 16/11/2008 D(2008).

^v Handlingsplan mot fattigdom. Vedlegg til St.prp. nr. 1 (2006-2007) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet – Statsbudsjettet 2007. Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

^{vi} Handlingsplan mot fattigdom – status 2008 og styrket innsats 2009. Vedlegg til St.prp. nr. 1 (2008-2009) – statsbudsjettet 2009. Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

^{vii} Action Plan against Poverty. Status 2008 and intensified efforts 2009. Norwegian Ministry of Labour and Social Inclusion.